

In de „Times“ vinden we een merkwaardig verslag van een reis, die zekere heer Platt gemaakt heeft langs de Westkust van Afrika, op welke reis hij aan de Fransche Ivoorkust, iets meer het binnenland in, Christengemeenten ontdekte. Hij hoorde ervan door kustbewoners, en ging per boot de rivier op, om die gemeenten te zoeken en daar ervoor hij inderdaad, in een dorp, dat de bewoners hun fetischen hadden weggevoerd en den wensch koesterden, Christenen te worden, zonder dat een Zendingsgenootschap onder hen gearbeid had. Zending William Harris had hen voor ongeveer tien jaar bezocht en eenigen tijd onder hen gewerkt, zonder dat er van een massale overgang tot het Christendom gesproken kon worden. Later hadden ze zelf een soort kerkgebouw gesticht, en gaven zich nu veel moeite om, zoo goed als ze het konden met hun gebrekkige kennis, naar den wil Gods te leven. Harris had hun verteld, dat de Bijbel Gods Woord was; ze waren in het bezit van een paar bijbels, die ze als heilige voorwerpen vereerden. Ze hadden aan die boeken in hun kerk in het oorgallende plaatsen gegeven. Eenige meer ontwikkelden lieten daaruit op gebrekkige wijze voor.

Toen zij van Platt's komst hoorden, versierden ze hun dorpen en vroegen met aandring door hem in het Christendom te worden opgenomen. Het bleek, dat deze bewegingen zich in meerdere of mindere mate ook over veel genahuurde dorpen had verbreid. Een Britsch Zendingsgenootschap zond hen toen drie zendingen en 2 zendingzusters, die een zeer gezegend arbeidsveld onder deze menschen gevonden hebben.

Het is niet de eerste maal, dat God op zulk een wijze zich een gemeente vergadert; de geschiedenis der zending op de Zuidzee-eilanden kan er ook van meespreken. Maar deze gebeurtenis geeft groote bemoediging; Gods Woord werkt, en doet alles wat den Heere behaagt.

Wenden wij den blik naar ons land, dan treft de volgende oproep, door „De Standaard“ gepubliceerd:

Het werk der Zending in Oost- en West-Indië wordt tegenwoordig haast algemeen gunstig beoordeeld. De man van wetenschap is dankbaar voor het studiemateriaal, hem door de Zending geboden; de handelsman ziet de beteekenis van een Christelijk milieu voor zijn onderneming; de voorstander der humaniteit prijst den vooruitgang der beschaving en welvaart door het onderwijs en de medische hulp, welke de Zending verstrekt; wie oog heeft voor de hoofdzaken, de geestelijke zijde van het werk, aanschouwt met vreugde, dat in gehoorzaamheid aan den Koning arbeid wordt gedaan voor de komst van Zijn Rijk. De oude bezwaren worden hoe langer hoe minder gehoord. Het sprookje, dat de door de Zending zoo wreedelijk verstoorte idyllische rust van den natuurschone, vindt wel haast geen geloof meer. Het politiek gevaar door de beroering van den Islam, wordt nauwelijks meer te berde gebracht. Ieder weet, dat de Zending bedoelt het zieleleven der Inlanders met ontzag te behandelen, en ieder kan weten, dat het Christendom naar zijn aard nooit onderdrukking, doch waarachtige vrijmaking wil, zoowel van de persoonlijkheid als van den volksaard.

Ondergeteekenden, allen werkzaam bij het Hooger Onderwijs, wekken daarom allen, die van de waarheid van het bovenstaande overtuigd zijn, ten krachtigste op om aan de Zending den steun te bieden, dien ze zoo zeer noodig heeft. Weldra zal daartoe gelegenheid zijn in de Week van Gebed, Toewijding en Offer, welke door de samenwerkende Corporaties te Oegstgeest is uitgeschreven van 1—8 Nov. a.s.

Wie er met ons van overtuigd is, dat het Evangelie het beste is wat wij hebben, zal er gaarne toe medewerken, om iets van onze eerschuld tegenover Indië af te doen.

Deze oproep was door niet minder dan 42 hoogleraren aan de verschillende Universiteiten onderteekend.

Het is wel duidelijk, dat alzoo ook een beroep wordt gedaan op degenen, die in het werk der zending geen gehoorzaamheid zien aan Jezus' bevel, en dus ook niet voor zichzelf de beteekenis van het Evangelie der genade verstaan en erkennen. De samenwerkende zendingsgenootschappen zoeken ook den steun van den moderne. Daar die zending niet kerkelijk is, kan hij worden gevraagd en aangevraagd. Trouwens, ook de zending der Gereformeerde Kerken wordt krachtig gesteund door de Ondernemingen op Java en zelfs door de Mohammedaansche sultans, wat den medischen dienst betreft. En wij lezen in de Schrift, dat koning Hiram koning Salomo hielp bij den tempelbouw.

J. D. W.

PERS-SCHOUW.

De Kersten in de oogen Barts.

De Kersten is natuurlijk in de wolven over zijn groote daden, die onlangs aan het licht traden, toen hij brak, wat hij niet helen kon. De termen rammelen weer met veel geklaaks. „Afgoderij“ met den paus. Een coalitie, die de hoeken der belijdenis afvijzeld, die het Calvinistische volk meer en meer verlamde (en dat zegt dan de man, die „zijn volkje opzweepen moet, om toch maar een beetje van de lijdelijkheid eraf te krijgen; en wat dies meer zij. Hij is nog niet geschrokken; ook niet van het feit, dat „God de harten van 52 leden der Kamer bestuurde, om allen hun stem aan het amendement te geven“, en dat (wij mogen dezelfde redenering volgen) daarna diezelfde „God het hart“ van Marchant zoo „bestuurde“, dat hij den paus zijn gezant weer wilde teruggeven. Want om Al, de gevolgen van de debatten en het befaamde votum in de Kamer verblijft zich de ziel van de Kersten. Lees hem in „De Saambinder“:

Ik beken u oprecht, uit overtuiging mij tegen deze coalitie-politiek te hebben moeten stellen; tegen den smaad van sommige, ook A.-R. bladen, spreek ik met vrijmoedigheid uit, geen oogenblik berouw te hebben gehad, over het indienen van het voorstel tot afschaffing van het gezantschap bij den Paus. Wel blijdschap. Ook met al de gevolgen, die het had. Ja, daarom heb ik mij te meer verheugd. De coalitie, de samenwerking met Rome, dacht ik niet zoo ras gebroken te zijn, als nu, naar ik hoop zal zijn voor goed geschied.

En hoor dat de volgende toepassing:

O, mijn volk! hoor de stem die God sprak toen Hij de harten van 52 leden der Kamer bestuurde, om allen hun stem aan het amendement te geven, door een zoo kleine partij ingediend als de Staatk. Geref. Hoor het, hoe God u afroept van op Rome te steunen; en zij in Hem onze hulpe, opdat wij zingen mogen, gelijk eens David toen hij gevochten had met de Syriërs van Mesopotamië en met de Syriërs van Zaba, en Joab wederkwam en de Edomieten (die eeuwige vijanden van Israël) sloeg in het Zoutdal twaalf duizend: „Maar nu hebt Gij den genen, die U vreezen, een banier gegeven, om die op te werpen van wege de Waarheid.“

Wij zullen de Kersten niet kwalijk nemen, dat hij zich beroept op een woord van David, dat David nooit gezegd heeft (omdat de Statenvertaling de bedoeeling van Ps. 60:6 niet juist weergeeft). Wij willen hem wel herinneren, aan Bart, die wekelijks in de „Saambinder“ met Kees oereert over exegese, tenminste van Earts en Kees' opinie. Deze week, in hetzelfde nummer, dat we citeerden, gaat het over den rentmeester uit de gelijkenis.

In dien rentmeester prijst Bart tweeërlei. Het eerste is dat de man niet bedelen wilde. Hij wou liever zelf zorgen voor zijn kost, en niet leven van de grillen, de nukken, den afval van anderen. Hoor Bart:

Bart. Zeker, maar om te leven bij hetgeen je van anderen oploopt, ik hoop, dat je je daarvoor, met onzen rentmeester, zal schamen.

Alzoo is Bart tegen de Kersten, die den Heere dankt voor het feit, dat de nukken van Marchant en de grillen van de liberalen en de afval van de vijanden en belachters, ook van de Kersten, hem den politiek kost brachten.

En ten tweede prijst Bart den rentmeester, omdat de man niet naar een oplossing zocht, die voor het oogenblik hem in het geveel kwam. Maar meer aan de toekomst dacht. Lees maar weer:

Kees. Wat besloot hij dan?

Bart. Dat lees je vers 4: „Ik weet wat ik doen zal, opdat wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen“. Is dat niet een verstandig besluit?

Kees. Dat zie ik nog niet in, wat blijkt daar dan voor verstand uit?

Bart. Ik noem dit een verstandig besluit, omdat er uit blijkt, dat de man zich bekommert over zijn toekomst. Neen, niet het heden vormt het onderwerp van zijn zorg, maar de toekomst, daaruit blijkt zijn voorzichtigheid.

En alzoo is Bart ook niet gediend van de Kersten's lachen om het oogenblik, zoolang hij voor de toekomst geen raad schaffen kan.

O Eart, Bart, Bart...

De afvaardiging.

Over de afvaardiging naar de Generale Synode, die met betrekking tot de zaak van de Geelkerken bijeenkomen zal, is veel te doen. Alle persstemmen opnemen kunnen we niet, en achten we ook niet noodig, omdat de twee tegenover elkaar gestelde meeningen door de onderscheiden aanhangers toch op ongeveer gelijke wijze ondersteund worden. We geven van de eene strooming een overzicht van de hand van dr. v. Katwijk in de Westlandsche Kerkbode, die objectief weergeeft, wat men te dezer zake heeft opgemerkt van de zijde van hen, die zich bezwaard achten, omdat de particuliere synode van Noord-Holland naar de generale synode afvaardigden benoemde, die reeds in de procedure hadden meegewerkt:

Het heeft bij velen het rechtsgevoel gekrenkt, dat naar de provinciale Synode van Noord-Holland personen werden afvaardigd, die bij de behandeling in de classis een leidende rol hadden vervuld; en dat deze dezelfde heeren naar de Generale Synode (die nog niet eens saamgeroepen was) deputeerde. Prof. Mr. Diepenhorst heeft in „De Rotterdammer“ van 31 October 11 die bezwaren besproken, en is daarbij in vergelijkingen getreden van deze wijze van doen met de burgerlijke procedure in strafzaken. Glasheider heeft Prof. Dr. Kuyper in „De Herauld“ van 15 November in een artikel „Juristen en het Kerkrecht“ het verschil tusschen wereldlijk en kerkelijk recht uiteengezet. Toch geloof ik, dat Prof. Diepenhorst en vele anderen er niet door bevreemdigd zullen zijn. Want de eigenlijke vraag, waarom het gaat is deze: was het voor de onpartijdige behandeling der zaak-Geelkerken niet beter geweest, dat de classis Amsterdam andere personen had benoemd dan degenen, die op hare vergaderingen en in hare commissie of als deputaten ad art. 49 zich reeds uitgesproken hadden?

Zou het ook niet beter geweest zijn, dat de provinciale Synode van Noord-Holland, die lijn ook gevolgd had? Dan hadden telkens andere personen de zaak in haar geheel in studie moeten nemen, en aan de uitspraak der vergadering van appel moeten medewerken, en dat halde in deze zaak naar buiten veel meer indruk van onpartijdigheid gegeven. Men spreekt nu reeds spottend, dat sommige predikanten „abonnement“ op Synodale vergaderingen hebben.

Zeker ligt het niet in den geest van de Kerkenorde, dat steeds dezelfde personen zullen worden

afgevaardigd. Hier was het plicht geweest en had het blijk gegeven van wijsheid en voorzichtigheid. „De Reformatie“ van 13 November 11, deze zaak besprekend, schrijft: „Over het algemeen achten wij het stellig niet gewenscht, dat zij, die deel van een commissie hebben uitgemaakt in eene dergelijke zaak, als afgevaardigden naar eene meerdere vergadering worden gekozen.“ Zeer juist, maar dan heeft de classis Amsterdam hier iets gedaan, dat „niet gewenscht“ moet worden.

En even later merkt dr. v. Katwijk op:

Bij de behandeling van de zaak-Netelenbos hebben ook professoren de classis Middelburg als adviseurs gediend. Zijn wij wel ingelicht, dan hebben die heeren bij de publieke behandeling dezer zaak ter Synode zich van elke inmenging onthouden, omdat zij zich reeds uitgesproken hadden, en dus niet mochten medespreken bij een nieuwe behandeling van de zaak.

Inderdaad een uiterst correct standpunt. Maar zoo op de a.s. Synode dezelfde gedragslijn gevolgd zou worden dan zouden alle hoogleraren zich bij de nieuwe behandeling van advies en van inmenging in het debat moeten onthouden, want zij namen reeds deel aan de behandeling dezer zaak in de classis Amsterdam.

Nu meenen wij — dit in het voorbijgaan — te mogen uitspreken, dat de Geelkerken zelf er niet in het minst bezwaar tegen hebben zal, dat de hoogleraren, die, om advies gevraagd, dit hebben gegeven, ook op de generale synode weer in de zaak optreden en opnieuw handelen. Immers, de Geelkerken zelf acht, dat dit advies „geenerlei kerkrechtelijke verantwoordelijkheid“ met zich meebrengt; het gaat dus ook niet aan, volgens de Geelkerken, dat men de professoren, die het verstrekt, alsof er wel van verantwoordelijkheid sprake was, daarom van verdere behandeling uitsluiten zou. Toen in de procedure tegen de Netelenbos, de Geelkerken met nog een anderen predikant bezwaar inbracht bij de generale synode tegen de kerkrechtelijke bejegening van de Netelenbos, schreef hij daarin o.m.:

De commissie van drie hoogleraren en één predikant, door de classis Middelburg, met afwijking van den weg door Art. 49 K. O. aangewezen, benoemd en door haar voorzien van de in het toenmalige stadium der zaak-Is. N. zeker eigenaardige opdracht om „door bespreking van de aanhangige dogmatische kwestie's zoo mogelijk de N. voor het kerkverband te behouden“, kon naar het oordeel van ondergeteekenden slechts zijn een Commissie van advies, zonder eenige kerkrechtelijke verantwoordelijkheid, terwijl haar rapport geenszins als een kerkelijke uitspraak mocht worden aange-merkt.....

Hier was dus een commissie, waarvan alle leden ook ter generale synode kwamen (de hoogleraren krachtens hun waardigheid als praeadviseurs, de predikant als afgevaardigde van Zuid-Holland-zuid). Tegen hun aanwezigheid maakte toen de Geelkerken met zijn mede-ondertekenaar geen bezwaar; maar dit argumentum silentio zegt nog niets. Het zegt echter wel iets, dat zij opmerkten, dat wat die commissie deed geen enkele kerkrechtelijke verantwoordelijkheid schied. En toch had zij ten aanzien van de Netelenbos zich veel sterker uitgesproken, dan de hoogleraren nu gedaan hebben ten aanzien van de Geelkerken, toch had zij, voor de helft althans, deelgenomen aan een kerkeraalsvergadering, waarin de N. reeds werd geschorst; terwijl nu de hoogleraren geen enkele vergadering bijwoonden en van schorsing nog niets bleken te is.

Zoowel met betrekking tot deze als de andere is het artikel van zooveel ter sprake gebrachte aangelegenheid schrijft prof. dr. H. H. Kuyper in „De Herauld“:

En evenmin gaat het natuurlijk aan, te zeggen, dat de Kerkeraad, Classis of Particuliere Synode, die afgevaardigden zendt naar een meerdere vergadering, daartoe personen zou moeten kiezen, die in deze zaak nog niet gehandeld hadden. Want het zijn niet bepaalde personen, maar kerkelijke vergaderingen, die het oordeel hebben uitgesproken, waartegen de aanklaging in verzet komt. Het is de Kerkeraad, de Classis of de Particuliere Synode, die haar oordeel hebben uitgesproken. Ging op kerkelijk gebied de rechtsregel door, dat een rechter, die in eersten aanleg recht heeft gesproken, niet aan de verdere behandeling der zaak mag deelnemen, dan zouden dus de Kerkeraad, de Classis en Particuliere Synode ook niet mogen deelnemen aan de „meerdere vergaderingen“, waarop deze quaestie behandeld werd. Onze Kerken hebben dezen rechtsregel nooit toegepast: zij hebben zelfs bij de beslissing over appel of tuchtzaken de afgevaardigden der kerkelijke vergaderingen, tegen welke het appel ging, niet buiten gesloten, maar alleen bepaald, dat deze afgevaardigden in zaken hun persoon of hun kerk aangaande, geen keurstem mochten uithengen. Toen de zaak van de Netelenbos op de Generale Synode te Leeuwarden beslist werd, hebben de afgevaardigden der Zeeuwsche Kerken, die in deze zaak reeds haar oordeel hadden uitgesproken, dan ook niet medegestemd. De ongrondigheid van het zoogenaamde „juridische bezwaar“ is daarmede genoegzaam aangetoond. Het kon alleen opkomen, omdat de juristen niet genoegzaam op de hoogte waren van hetgeen onze Kerkenorde bepaalt.

En na een herinnering aan de Dordtsche synode van 1618—'19, die een soortgelijke bedenking afweerde met dit presidiale woord:

Is, zoo vroeg Bogerman volkomen terecht, Alexander, de bisschop van Alexandrie, dan van het Concilie van Nicea weggebleven of buitengesloten, omdat hij reeds vóór dit Concilie als een tegenstander van Arius was opgetreden? Heeft Augustinus de Synode tegen de Donatisten niet mogen bijwonen, omdat hij voorheen in tal van geschriften hun gevoelen had

bestreden? Synode van zich stelden schilde?

besluit „De

Zoo heeft de Christel. als regel 1. Gereformeerde Ze kon er discie stand aan den e zonder str nades, die den. En ze heid dit beslissing dragen wor niet te vit Het was tot de ont met dit „ju gehad en i wijze het land, Voetie nooit op de want ze ha de Remonaf delingen“ u leer voor „ Maar dan standant b dat tot dusv een Synode regel“ ooit i

Voor wie i doelmatig moe zen zich ook heeft.

Men moet tegenwoordig leeren wille gesproken heb zjn. In 1920 van advies; et Nu zeggen so om geweldig uit. Zouden z maar een ev Men leze ne anno 1920.

Door den i schouwingen de Overheid komt op de

Tegen deze ling genomen Wanneer, i partij de gelo van den onge motief, niet o rentisme moe dienaarssse, m haar dat terre van Staatsbel fen hem, die ordeningen G uitspreken va moet zij buit Een paar ko per. „Oms Pr

„Ge moet wel als voo waarop ge l dan die va

En waar is tegen de ver overnamen, de laven en de v teels in de Willem de Zy de Roomsche-K

„Een vals mits het m met de wap door licham door het zu van elken

En de gesch Knox en Mar tor de Koning geloofsvervolgi Hij deed het en de Koning dat hij overwe zeide, dat he ware geloof te pleit. Terstond

„Het zij z is dat van mijn macht

Hoewel het gezegd had; g gave van het te laten. Het Knox leefde,